

proměny

...broumovské Alejky

zpravodaj nadace **proměny**

říjen 2009

4

Slovo z nadace

Od spuštění projektu obnovy parku Alejka v roce 2007 jsme se společně s vámi těšili na viditelné proměny, které z Alejky vytvoří příjemné místo k setkávání lidí a trávení volného času. Velké změně předcházely vloni a předloni nutné přípravy, a právě letošní rok 2009 se stal rokem PROMĚNY Alejky.

Na začátku tohoto roku, ještě před zahájením prací v parku, jsme pro vás připravili několik doprovodných akcí. Vše o proměnách Alejky jste se mohli dozvědět na výstavě v broumovském Infocentru, dětem i dospělým byl určen komiks Alejka v říši divů a podrobné informace přineslo také zimní číslo nadačního zpravodaje. S dětmi ze Základní školy Broumov v Hradební ulici jsme začali zaplňovat stránky Deníku parku Alejka a studenti Gymnázia Broumov zpracovali další videoreportáž.

V únoru a březnu provedla firma Okrasné zahrady arboristika, s.r.o., asanaci vybraných dřevin a zmlazení keřů v parku. Následovalo výběrové řízení na dodavatele stavebních a zahradnických prací, kterým se stala společnost Gardenline, s.r.o.

V červnu byla zahájena stavba a park se začal postupně měnit k nepoznání. V letních měsících probíhala nejprve příprava staveniště, dále vytyčovací, zemní a bourací práce, příprava základů a výstavba nový lávek, cest a schodišť.

Jestliže jaro odstartovalo proměnu Alejky nutným kácením, podzím přinese kromě dalších stavebních prací navíc výsadbu dřevin, květin a založení trávníku. Novou alej, která od jara v Alejce chyběla, pomohou vysadit děti z broumovské základní školy a gymnázia, jejichž budovy s parkem sousedí.

Nejen podrobností o tom, jak se Alejka zatím proměnila a jaké úpravy jí ještě čekají, se dočtete na dalších stránkách nadačního zpravodaje.

Na viděnou v nové Alejce.

Vybíráme z obsahu

- ▶ Alejka aktuálně
- ▶ Ze stavby
- ▶ Nová alej pro Alejku
- ▶ Zasad' strom!
- ▶ Deník parku Alejka

Nadace PROMĚNY

podporuje projekty na obnovu městských parků, které ctí charakter daného místa, původní ráz krajiny i místní obyvatele. Zakládáním veřejné zeleně, poskytnutím sportovních a herních možností, naučných prvků a volného prostoru ve stále více zastavěné krajině umožňuje dětem i dospělým aktivně trávit volný čas. Svou činností tak napomáhá utvářet kvalitní prostředí pro život ve městech.

Alejka aktuálně

Ze stavby

leden

Ve výběrovém řízení na dodavatele asanačních prací zvítězila společnost Okrasné zahrady arboristika, s.r.o.

únor - březen

Během února a března se v Alejce postupně kácely vybrané neperspektivní stromy, prořezávaly keře, frézovaly pařezy a štěpkovala dřevní hmota. Díky probírce dřevin se otevřely dříve zarostlé průhledy a park se vyčistil. V rámci asanačních prací byla pokácena také jírovcová alej v horní části parku, jejíž stromy trpěly mechanickým poškozením a houbovými chorobami.

duben - květen

Na jaře probíhalo výběrové řízení na dodavatele stavby a vyhodnocování podaných nabídek. Vítězem se stala společnost Gardenline, s.r.o.

červen

Město Broumov předalo park dodavateli stavby dne 1. června a to za účasti zástupců nadace PRO-MĚNY, která na realizaci projektu přispěla částkou 23,5 milionů Kč, architektonického atelieru AND, který rekonstrukci Alejky projektoval, a technického dozoru.

červenec - září

V letních měsících se uskutečnila příprava území: oplocení stavby, zařízení staveniště, bourací práce, vytyčení cest a skrývka ornice, dále zemní práce, příprava základů a prořezání a ošetření stromů arboristy. Následovaly první stavební úpravy, konkrétně výstavba nových lávek, schodů a cest a zahájení sadových úprav.

říjen

V říjnu budou stavební práce v Alejce pokračovat. Kromě nich se v parku vysadí stromy, keře, trvalky a cibuloviny. Založeny budou také nové trávníky a nainstaluje se mobiliář včetně herních prvků na novém dětském hřišti.

listopad

V závěru roku budou dle podmínek počasí úpravy parku dokončeny.

Muž, který sázal stromy

K malým i velkým činům, jakým může být výsadba stromu, se nechejte inspirovat v povídce francouzského spisovatele Jeana Giona: *Muž, který sázal stromy*. Krátká, ale svým obsahem hodnotná kniha dokazuje, že pracovitost a silnou vůlí člověk dokáže velké věci. Díky úsilí hlavního hrdiny se kraj změnil k nepoznání - příroda se obnovila, lidé se vrátili do opuštěného místa a začali v něm opět normálně žít. Hlavní představitel tak dosáhl svého snu a naplnění života: pomocí přírody a ostatním lidem.

Nová alej pro Alejku

Znáte původ aleje, která se stala symbolem Alejky? Víte, proč musely být jírovce pokáceny a že budou v Alejce vysazeny nové? První jírovcovou alej, která dala později jméno celému parku, nechal na bývalých parkánech městského opevnění vysadit purkmistr Linde v letech 1814-1815 nákladem tři tisíce zlatých. Na vyhledávanou promenádu pod vzrostlými kaštanůvými stromy vzpomínal později ve svých pamětech spisovatel Alois Jirásek.

Původní alej byla v 2. polovině 20. století vykáčena a nahrazena nově vysazenými stromy. Výsadba ale byla provedena v nestejných rozestupech a stromům nebyla věnována odpovídající péče. Řada stromů byla mechanicky poškozená a trpěla houbovými chorobami.

Až v průběhu roku 2008, po odborném posouzení a následném projednání variant řešení s místní veřejností, bylo proto rozhodnuto o jednorázové obnově aleje. Všichni zájemci měli navíc možnost hlasovat ve veřejné anketě o tom, jaký ze tří odborníkem vytipovaných druhů stromů bude v Alejce v roce 2009 vysazen. Nejvyšší počet hlasů získal jírovec maďal, který má v Alejce téměř dvousetletou tradici.

Na začátku tohoto roku došlo zprvu k nepříjemné změně: kácení nemocných stromů. V říjnu však bude vysazena alej nová, ze zdravých vzrostlých jírovců. Do výsadby nové aleje, kterou bude s využitím mechanizace provádět dodavatel stavby, společnost Gardenline, se zapojí také děti z místních škol. Věřme, že nová alej vytvoří základ pro další příznivý vývoj parku Alejka.

Zasad' strom!

Podzim je vhodným obdobím pro výsadbu stromů. Také Alejku čeká slibovaná výsadba nové jírovcové aleje. Alejové stromy v hodnotě 600 tisíc korun, které městu Broumov věnovala firma Gardenline, pomohou zasadit žáci ze Základní školy Broumov a studenti Gymnázia Broumov. Budovy obou škol sídlí v blízkosti Alejky, a tak se děti během své školní docházky stanou malými patrony nových stromů i proměněného parku.

Proč kamarádit se stromy?

Aniž bychom si to uvědomovali, stromy plní v přírodě i ve městě řadu důležitých funkcí:

- zlepšují vlastnosti půdy a zamezují její erozi
- zadržují vodu v půdě
- snižují teplotu vzduchu
- zvyšují vlhkost vzduchu
- pozitivně ovlivňují mikroklima
- poskytují životní prostředí dalším organismům
- snižují prašnost
- snižují hlučnost
- pozitivně ovlivňují psychiku člověka
- zvyšují estetickou hodnotu prostředí
- utvářejí krajinu a stávají se jejím významným prvkem
- často fungují jako orientační body v krajině
- umožňují lidem ve městě vnímat přirozené změny ročních období

Víte, že...

- strom je vysoce výkonné **klimatizační zařízení**? Průměrný stoletý strom vyprodukuje cca 1.000 litrů kyslíku za den (člověk za stejnou dobu spotřebuje při dýchání asi 300 litrů) a k tomu navíc strom denně odpaří 100 až 400 litrů vody.
- stromy fungují jako účinný **filtr vzduchu**? Dokáží zachytit zdraví škodlivé částice prachu, oxidu síry, oxidů dusíku, oxidu uhelnatého, přzemního ozónu a dalších látek.
- metr krychlový vzduchu nad průmyslovými oblastmi a velkoměsty obsahuje až 500.000 **prachových částic**? Lesní vzduch jich ve stejném objemu neobsahuje ani 500.
- metr nejstarší stromy na Zemi patří **borovice osinatá** dožívající se až 4.700 let?
- nejstarším stromem u nás je **tis červený** v obci Vilémovice u Ledče nad Sázavou ve Středočeském kraji, jehož stáří se odhaduje na 1.500 až 2.000 let?

Zasad' strom v šesti krocích...

Aby strom v dalších letech správně rostl, je třeba věnovat jeho výsadbě náležitou péči. Víte, jak při sázení vzrostlého stromu správně postupovat?

1. Vykopeme jámu

Nejprve vykopeme jámu, která musí být dostatečně prostorná. Hloubka jámy by měla přibližně odpovídat výšce kořenového balu. Šířka jámy musí být minimálně 1,5 krát větší, než je průměr balu. Výsadbová jáma by měla být propustná, v opačném případě použijeme na dno vrstvu drenáže. Vhodné je zkypřit stěny výsadbové jámy rýčem, čímž se usnadní prorůstání kořenů.

2. Připravíme substrát

Pro výsadbu bychom měli použít zhruba polovinu množství zeminy z výkopu a smíchat ji s předem připraveným kvalitním substrátem.

3. Strom ukotvíme

Abychom zamezili vychýlení stromu po výsadbě, ukotvíme jej. U vzrostlých stromů je neoptimálnější použít 3 kůly. Kůly zatlukáme do dna jámy ještě před vlastní výsadbou.

4. Jámu zasypeme

Výsadbovou jámu po usazení stromu zčásti zasypeme zemínou a ušlapeme. Pletivo kolem balu rozvolníme, substrát postupně dospíváme a vždy zhutníme. Kořenový krček stromu musí být usazen zároveň s okolním terénem. Pokud strom zasadíme příliš hluboko, nové kořeny se kvůli nedostatku kyslíku špatně vyvíjejí a kmen, který se nachází pod terénem, může být poškozen hnilobami.

5. Strom fixujeme úvazkem

K upevnění stromu ke kůlům použijeme úvazek ve tvaru osmičky. Úvazky je nutné kontrolovat a včas převázat nebo odstranit, abychom zamezili jejich zarůstání do kmínku.

6. Zalijeme a ošetříme

Vytvoříme zálivkovou mísu kolem stromu a dostatečně jej zalijeme. Výsadbový prostor můžeme mulčovat vrstvou cca 10 cm, přičemž vynecháme prostor u kmene. V případě potřeby zajistíme ochranu kmene a provedeme redukční řez. V dalších letech po výsadbě tvarujeme korunu stromu výchovným řezem.

Deník parku Alejka

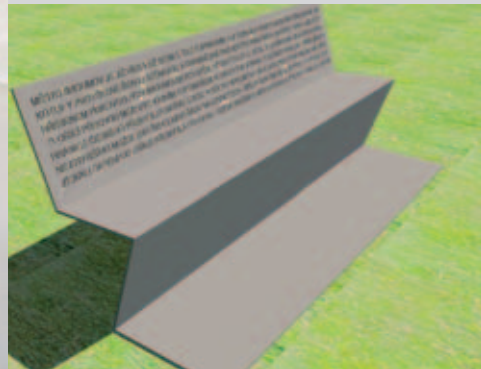
„Napiš-nakresli-nafoť co nejzajímavější reportáž z proměny parku Alejka! Pravidelně sleduj, co se děje v parku a vytvoř poutavou zprávu do Deníku parku Alejka, která bude informovat všechny tvé kamarády i ostatní obyvatele města o obnově parku.“ Právě takový úkol dostaly od nadace děti ze Základní školy Broumov sídlící v Hradební ulici v blízkosti parku Alejka. Principem společného projektu je vytvoření deníku, do kterého děti pod vedením svých učitelů zapisují reportáže o proměně parku během stavby. Jednotlivé třídy se střídají, a postupně se tak celá škola seznamuje s obnovou parku.

Deník parku Alejka, který nadace společně s dalším nezbytným vybavením škole věnovala, podpoří navázání vztahu dětí k parku v blízkosti školy. Nadace se tak snaží preventivně omezovat projev vandalství a podporovat aktivní využívání nově upravených veřejných prostranství. Záznamy dětí si můžete prohlédnout na webu nadace, školy i města. Dokončený deník bude prezentován na slavnostním otevření nového parku veřejnosti.

Slavnost se blíží!

Dokončovací práce v parku jsou právě v plném proudu. Již v příštím roce Alejka přivítá nové malé i velké návštěvníky. Přijďte společně s námi oslavit její PROMĚNU! Jste srdečně zváni na jamí slavnost přímo v proměněném parku. Těšit se můžete nejen na nový park, ale také na spoustu zábavy a volnočasových aktivit. Na viděnou v nové Alejce!

Proměny pro Alejku

Město Broumov zvítězilo v grantové výzvě vyhlášené nadací PROMĚNY v roce 2006 nad dalšími 55 městy s projektovým záměrem obnovy parku Alejka. Nadace poskytla díky tomu městu Broumov grant na realizaci projektu obnovy parku Alejka ve výši téměř 23,5 milionů Kč a kromě něj také průběžnou odbornou a komunikační podporu. Město Broumov přispívá na projekt částkou 7 milionů Kč.

Společnost Gardenline, s.r.o., která stavbu od června 2009 realizuje, městu Broumov věnovala darem alejové stromy v hodnotě 600 tisíc korun.

Cena za stavební a zahradnické práce byla vyčíslena na 26,8 milionů korun včetně DPH, celkové náklady na projekt dosáhnou více než 31 milionů korun. Projekt byl zahájen v létě 2007, následovala příprava architektonické studie. Rok 2008 byl věnován zpracování projektové dokumentace a zákonem stanovenému územnímu a stavebnímu řízení. Proměny v parku započaly v únoru tohoto roku kácením a řezem dřevin. Nejpозději v květnu 2010 nový park přivítá první návštěvníky.

Originální infosystém

Nad rámec projektu nadace PROMĚNY iniciovala výrobu originálního informačního systému přímo pro park Alejka. Hlavním cílem bylo zhotovit prvky, které budou vycházet z architektonického návrhu parku a které budou zábavně-naučnou formou informovat návštěvníky o parku a o tom, co v něm stojí za to vidět.

Protože na výrobu infosystému již v projektu nezbyvaly finanční prostředky, oslovili jsme možné dárcy s žádostí o příspěvek. Informační systém do Alejky se nakonec rozhodla podpořit společnost Gardenline, a to finančním darem ve výši 200 tisíc Kč. Město Broumov přispělo na výrobu prvku částkou 12.300 Kč z prodeje dřeva z pokácených stromů v Alejce. Podobu a náměty pro jednotlivé prvky zpracoval tým nadace PROMĚNY společně s atelierem AND, který projektoval obnovu parku, a s grafikem Jiřím Prosem, který je mimo jiné autorem loga parku Alejka. Těšit se můžete kromě netradičně zpracované informační tabule s mapkou parku také na „Jiráskovu lavičku“ nebo postavičky motivující děti k návštěvě dětského hřiště.

nadace proměny

Zpravodaj Proměny broumovské Alejky pro vás vydává nadace PROMĚNY se sídlem Vínohradská 1511/230, 100 00 Praha 10. Adresa kanceláře a redakce: Nad Krocínkou 55, 190 00 Praha 9. Více informací hledejte na www.nadace-promeny.cz. Redakce: nadace PROMĚNY. Fotografie: archiv nadace. Vizualizace: atelier AND. Ilustrace: Ema Prosová (10 let). Grafika: Jiří Pros; realizace a tisk: FPS Repro, spol. s r. o. Dotazy, náměty a připomínky zasílejte na info@nadace-promeny.cz nebo na adresu kanceláře nadace.